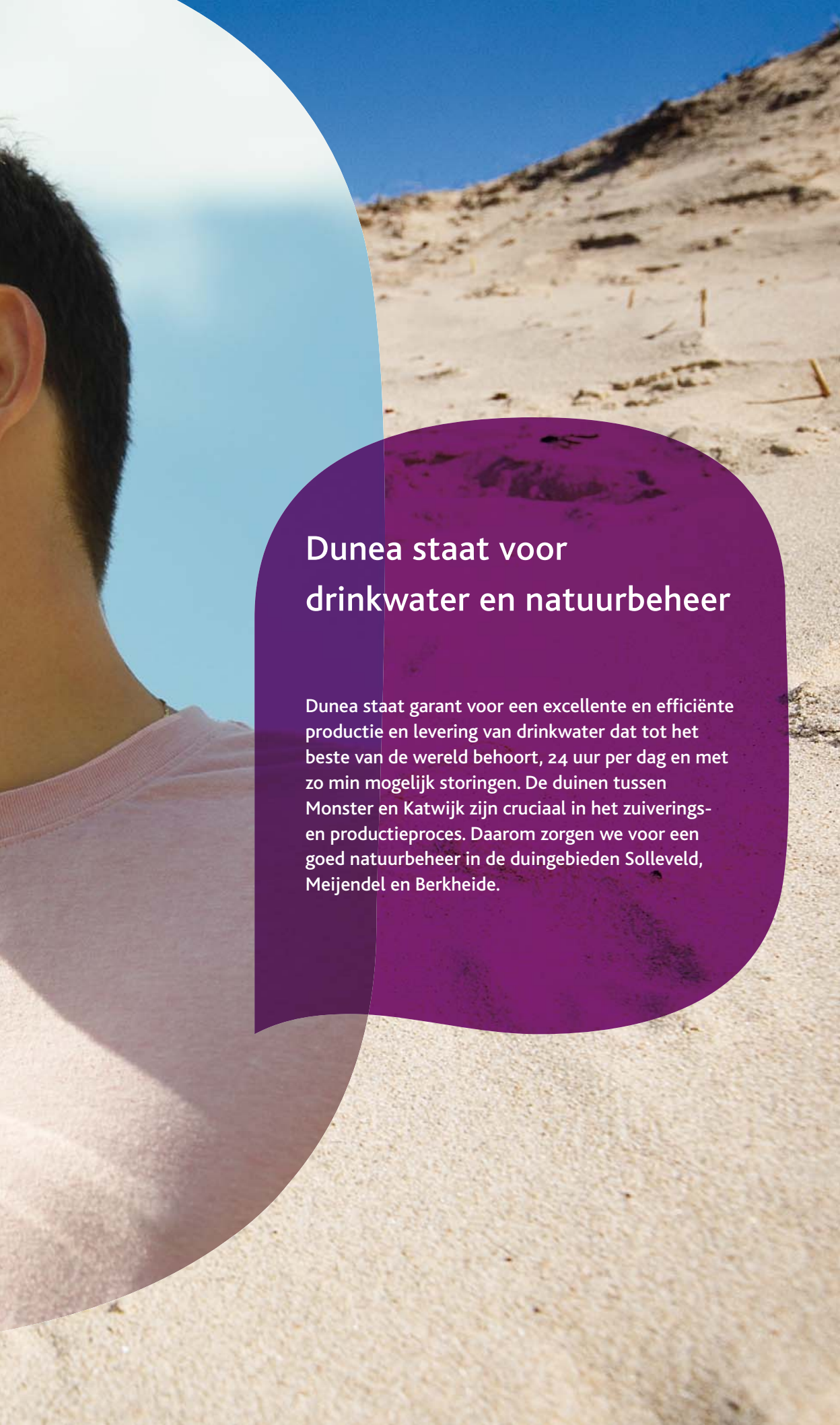

Dunea:
expert in
duin en
water

A photograph of a person's profile on the left, looking towards a large, sandy dune under a clear blue sky. The scene is bright and sunny. A large, semi-transparent purple speech bubble is overlaid on the right side of the image, containing text.

Dunea staat voor drinkwater en natuurbeheer

Dunea staat garant voor een excellente en efficiënte productie en levering van drinkwater dat tot het beste van de wereld behoort, 24 uur per dag en met zo min mogelijk storingen. De duinen tussen Monster en Katwijk zijn cruciaal in het zuiverings- en productieproces. Daarom zorgen we voor een goed natuurbeheer in de duingebieden Solleveld, Meijendel en Berkheide.

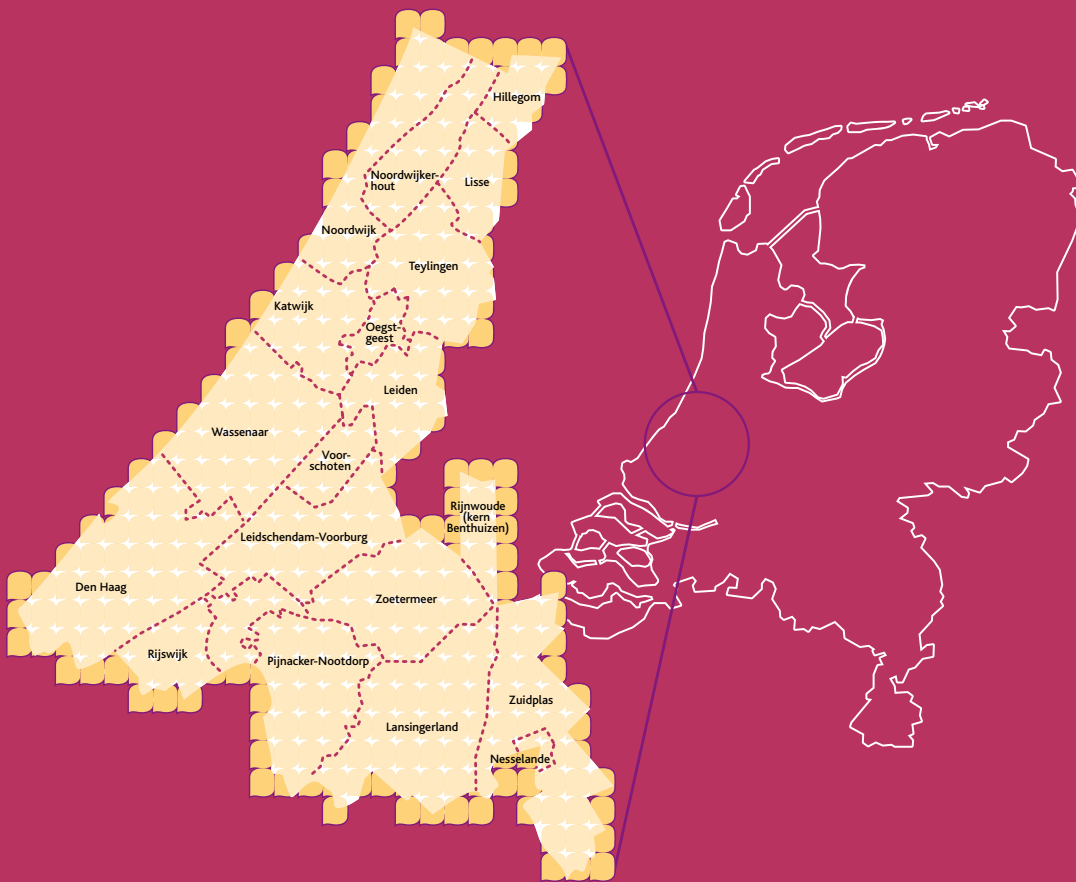
Dunea levert drinkwater aan 1,2 miljoen mensen en ontvangt jaarlijks ruim een miljoen bezoekers in de duinen tussen Katwijk en Monster. De drinkwaterafzet bedraagt gemiddeld 73 miljard liter per jaar.

Profiel

Vitale organisatie

De gemeenten in het voorzieningsgebied zijn de aandeelhouders en de Raad van Commissarissen houdt toezicht op de directie. Het bedrijf is organisatorisch verdeeld in vijf sectoren: Water, Klant & Natuur, Informatievoorziening & Facility Management, Financiën & Management Advisering en Personeel & Organisatie. Ruim vijfhonderd medewerkers zetten zich dagelijks in voor een hoge kwaliteit drinkwater, grote leveringszekerheid en het beschermen van een prachtig duingebied dat midden in de Randstad veel recreatiemogelijkheden biedt aan jong en oud.

Voorzieningsgebied

Dunea heeft veel te bieden

Dunea beschikt over gepassioneerde en betrokken medewerkers, hoogwaardige technische kennis en een klantgerichte verkooporganisatie. De medewerkers vinden vooruitgang belangrijk, werken graag samen en delen en ontwikkelen kennis. Er is veel ruimte voor eigen initiatief. Dunea heeft een integrale visie op drinkwater en natuurbeheer en heeft die vastgelegd in Koers 2015, die samen met vele medewerkers is ontwikkeld.

Het unieke verbond van duin en water

Dunea levert zuiver drinkwater in harmonie met de natuur. Dunea streeft naar excellente producten en diensten die continu worden aangepast aan de omgeving en klantbehoeften. Het management zoekt steeds een gezonde balans tussen kwaliteit, resultaat en investering. De bedrijfsprocessen zijn efficiënt ingericht zodat we een optimale prestatie kunnen leveren, nu en in de toekomst. Dunea is verbonden met de natuur, haar omgeving, de maatschappij, de burgers, de recreant en de waterconsument. Vooruitgang realiseren we samen.

Ruim 500 medewerkers
zetten zich dagelijks in
voor een hoge kwaliteit
drinkwater, grote leve-
ringszekerheid en het
beschermen van een
prachtig duingebied.

De geschiedenis van duinwater

Tot het eind van de negentiende eeuw werd in Nederland ongezuiverd water uit sloten, rivieren, putten en andere bronnen gedronken. Dit veroorzaakte regelmatig cholera- en tyfusedemieën waaraan duizenden mensen stierven. Men beseftte dat een betere drinkwatervoorziening nodig was. In die tijd werden de eerste drinkwaterbedrijven opgericht.

Zoet op zout

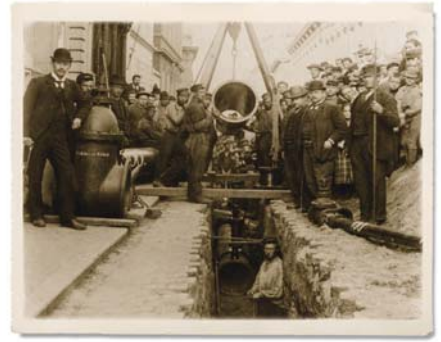
Onder de duinen had zich, in de loop van honderden jaren, een grote voorraad zoet water gevormd. Deze voorraad ontstond door infiltratie van neerslag in het duin.

Zoet water drijft op zout water. Hier en daar kwam het zoete water aan de oppervlakte. Dit water bleek een goede grondstof te zijn voor de drinkwaterbereiding. Technisch gesproken was de waterwinning in het begin een eenvoudige zaak. Men groef in het duin kanalen waarin vanzelf zoet water stroomde. Een laatste zuivering met zandfilters was voldoende om drinkwater te maken. Vervolgens werd het drinkwater via leidingen naar tappunten in de stad getransporteerd.

De eerste watermeter

Rond 1900 groeide de bevolking en de vraag naar drinkwater nam evenredig toe. De waterwinning werd daarom grootschalig opgezet. Het merendeel van de woningen en bedrijven werd aangesloten op de waterleiding en voorzien van een watermeter: de eerste waterbesparende maatregel.

Ondanks deze maatregel werd meer duinwater onttrokken dan er neerslag viel. Dit zou op den duur leiden tot verzilting van het duinwater. Om toch aan de vraag naar drinkwater te kunnen blijven voldoen, werd vanaf 1940 rivierwater of polderwater naar het duin gebracht.

Boven: aanleg van leidingen in de stad.

Midden: met deze (op het eerste gezicht) eenvoudige drukregeling werd de druk in het net gemanipuleerd.

Onder: voor de negentiende eeuw was de dorpspomp vaak de enige (drink)watervoorziening.

In 2012 is Dunea van lokale bediening per productielocatie overgegaan op volautomatische procesvoering (VAP). Computers berekenen per dag de benodigde hoeveelheid drinkwater waarna de productie geheel automatisch verloopt. In de periode 2004 tot 2012 zijn daarvoor alle productie-installaties geschikt gemaakt: pompen, afsluiters, elektrische schakelkasten, onthardingsinstallaties, het spoelen van filters – alles is op dezelfde wijze geautomatiseerd zodat alle productielocaties vanaf één centraal punt te bedienen zijn.

In 2011 heeft Dunea ook twee nieuwe pompgebouwen in gebruik genomen op de productielocatie in Scheveningen. Met deze investering is de leveringszekerheid verder verbeterd. We kunnen klanten continu, ook tijdens calamiteiten, gegarandeerd betrouwbaar drinkwater blijven leveren. De pompen zuigen het drinkwater uit de voorraadkelders en pompen het via circa 4.500 kilometer leiding in de richting van uw kraan. De noodstroomvoorziening wordt verzorgd door dieselmotoren. Mocht de elektriciteit uitvallen, dan zorgen gigantische generatoren ervoor dat ons heerlijke duinwater gewoon geleverd wordt. De drinkwaterafzet bedraagt gemiddeld 74 miljard liter per jaar.

**Betrouwbare
technologie
voor
betrouwbaar
drinkwater**

Bijna twintig jaar geleden begon Dunea met het inzetten van paarden en runderen (grote grazers) in Meijendel. Zij grazen in het duin en gaan het verder dichtgroeien van het gebied tegen. Eind 2009 werd het begrazingsgebied Helmduinen uitgebreid met de Libellenvallei en het Prinsenduin. Daardoor ontstond een uitzonderlijke situatie. Normaal gesproken zijn bij Dunea honden en ruiters namelijk niet welkom in de begrazingsgebieden. Maar omdat de Libellenvallei en het Prinsenduin altijd wel toegankelijk waren voor recreanten en omdat dit de enige toegangsroute naar het strand is in de omgeving, heeft Dunea een uitzondering gemaakt. Recreanten met (aangelijnde) honden, fietsers en ruiters houden toegang tot de Libellenvallei en het Prinsenduin en blijven van harte welkom.

Natuurterrein
Geen toegang
dunea.nl

Grote grazers in Libellenvallei en Prinsenduin

Linksboven: helmplanters
in het duin.

Rechtsboven: theeschenkerij
in Meijndel in 1941.

Midden: rond 1900 kreeg
het merendeel van de
woningen een eigen
aansluiting.

Onder: aanleg van
leidingen in de duinen.

Rond 1900 werd
het merendeel van
de woningen en
bedrijven aangesloten
op de waterleiding.

In de jaren tachtig van de vorige eeuw besloot de provincie Zuid-Holland dat de drinkwatervoorziening in Zuid-Holland moest worden gereorganiseerd. In 1990 ontstond Duinwaterbedrijf Zuid-Holland uit een fusie tussen lokale waterbedrijven. In 2009 is de naam veranderd in Dunea.

Sinds 1996 wordt het gehele duingebied dat door Dunea wordt beheerd, geïnfiltreerd met water uit de Afgedamde Maas.

Veranderend natuurbeheer

In de jaren vijftig van de vorige eeuw is Dunea begonnen met natuurbeheer in Meijndel, Berkheide en Solleveld. Aanvankelijk lag het beheeraccent vooral op de waterwinning. Tegenwoordig zoeken we de balans: we willen zuiver drinkwater van hoge kwaliteit leveren, tegelijkertijd de natuur – in al haar diversiteit – goed beschermen én zorgen voor een prachtige plek waar bezoekers kunnen genieten van rust en ruimte. Daarom is rond de eeuwwisseling op een aantal plekken de waterwinning verwijderd, zodat de natuur zich daar weer kon ontwikkelen. En dat is goed gelukt.

Van rivierwater tot drinkwater

De originele bron van ons water, een grote voorraad zoet water in de duinen, wordt sinds 1976 aangevuld met rivierwater uit de Afgedamde Maas.

Van bron tot duin

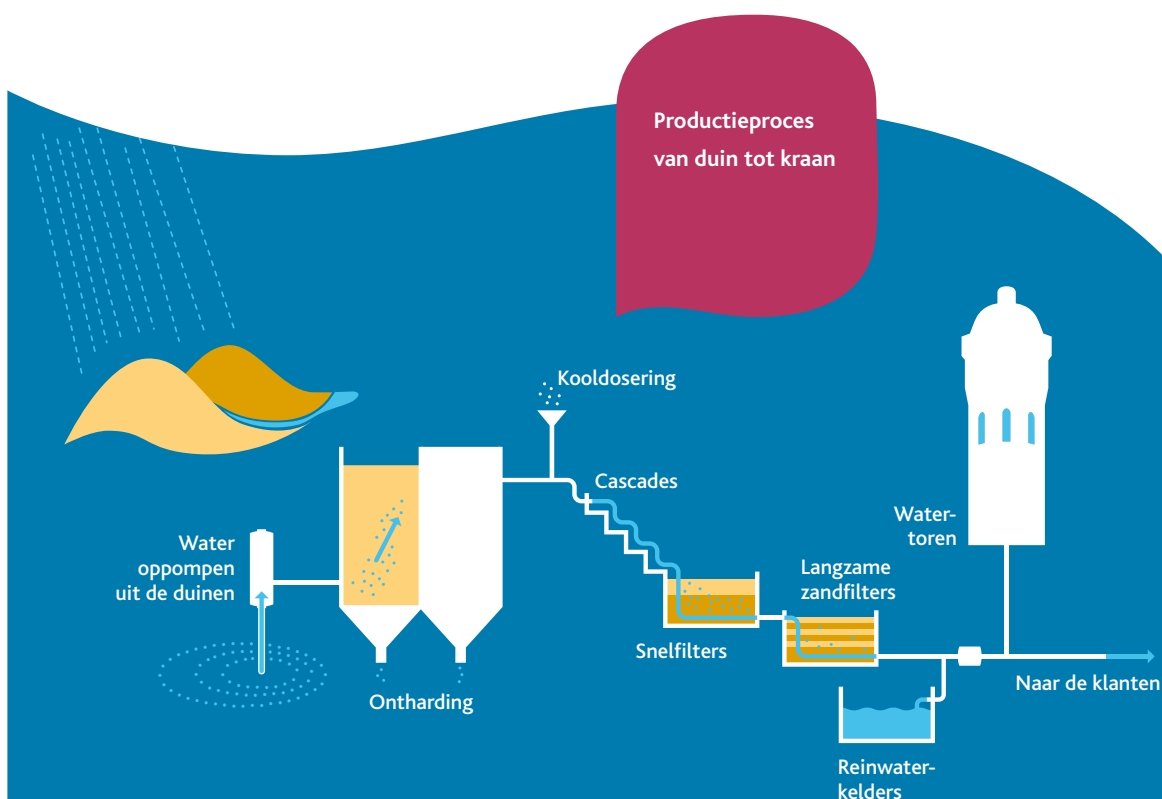
De Afgedamde Maas is een twaalf kilometer lange, doodlopende zijtak van de rivier de Maas waar bijna geen stroming is. In de twee maanden dat het water hier verblijft, zakken onregelmatigheden en slibdeeltjes naar de bodem. Daardoor is het zelfreinigend vermogen van de rivier groot. Doordat we zelf ijzersulfaat (en zuurstof) doseren in het rivierwater, ondergaat het water al een grote kwaliteitsverbetering.

Microzeven

In Brakel, op de grens van Noord-Brabant en Gelderland, halen microzeven in de warmere maanden zo veel mogelijk (organisch) materiaal uit het water. Daarna gaat het water naar Bergambacht (30 km verderop), waar het wordt voorgezuiverd met zandfilters. Dat voorgezuiverde rivierwater gaat via twee pijpleidingen naar het duingebied tussen Monster en Katwijk en wordt in verschillende infiltratieplassen gepompt.

Duinen

Langzaam zakt het water van de infiltratieplas in de duinbodem en vermengt zich met neerslagwater. Na minimaal twee maanden wordt een groot deel van het water weer opgepompt. Doordat het water langzaam door de bodem zakt, verbetert de kwaliteit van het water, terwijl ongewenste bacteriën en virussen op een natuurlijke manier onschadelijk worden gemaakt.

Van duin tot kraan

Op de productielocaties van Dunea in Scheveningen, Katwijk en Monster wordt drinkwater gemaakt van het duinwater. Het opgepompte water uit de duinen is namelijk al wel bacteriologisch betrouwbaar, maar nog niet af.

Ontharding

Duinwater heeft een hardheid van circa 13,4 Dh (Duitse hardheid). Dunea brengt de hardheid van het water terug tot gemiddeld 8,5 Dh. Dat gebeurt door kalk uit het water te halen in een onthardingsinstallatie.

Onthard water heeft diverse voordelen. Hoe zachter het water, des te minder zeep en wasmiddelen nodig zijn. Zachter water zet ook minder kalk af in huishoudelijke apparaten. Zowel de volksgezondheid als het milieu is gebaat bij waterontharding omdat zachter water een lager lood- en koperoplossend vermogen heeft. Hierdoor komen minder van deze stoffen in het drinkwater en afvalwater terecht.

Na het ontharden wordt er actieve poederkool aan het water toegevoegd. Dat verbetert de smaak en verwijdert de laatste ongewenste stoffen, zoals resten van bestrijdingsmiddelen. In een later stadium wordt de kool weer uit het water gefilterd.

Snelle en langzame zandfilters

Vervolgens wordt het water via watervallen (cascades) naar de snelle zandfilters gepompt. Zuurstof uit de lucht bindt zich aan ijzer- en mangaandeeltjes (oxidatie) in het water. Deze deeltjes en de eerder gedoseerde poederkool blijven achter op de zandfilters.

De laatste stap in het zuiveringsproces zijn de langzame zandfilters. Door de biologische werking van de zandfilters wordt het water volledig bacteriologisch betrouwbaar gemaakt. Nu is het duinwater drinkwater geworden en klaar om te drinken. Het drinkwater wordt opgeslagen in reinwaterreservoirs, zodat Dunea 24 uur per dag zuiver en betrouwbaar drinkwater kan leveren. De watertoren zorgt ervoor dat er continu druk blijft staan op het waterleidingnet – ook bij een eventuele stroomuitval.

Sponsoring en educatie

A group of children wearing blue vests with 'natuurschool' and 'mee aan' printed on them are gathered around a water filter experiment. The filter is a vertical wooden pole with several plastic bottles and bags containing different materials (sand, gravel, etc.) attached to it. A woman in a blue vest is also present, looking on. The background shows a green field and a fence.

Dunea sponsort diverse initiatieven die bijdragen aan het welzijn van onze klanten en recreanten. Zo kunnen lopers van de Haagse CPC-loop al jaren rekenen op ons lekkere drinkwater langs de route. Ook sponsort Dunea de tienkilometerloop: een mooie gelegenheid om de relatie tussen zuiver drinkwater en gezondheid te benadrukken. Bovendien draagt deze sponsoring in belangrijke mate bij aan onze zichtbaarheid en aan de binding met klanten en stakeholders.

Kinderen de kans geven om te leren in en over de natuur én ze laten ontdekken waar hun drinkwater vandaan komt. Dat is het doel van onze samenwerking met de Natuurschool uit Groningen. Deze stichting organiseert schoolreisjes op verschillende natuurlocaties in Nederland, waaronder bij Dunea in Brakel. Vanuit het basiskamp ondernemen kinderen activiteiten zoals waadpakwandelen, een rivergame spelen en rivierwater filteren. Ook bekijken ze hoe onze microzeven schelpjes en ander materiaal uit het Maaswater filteren.

De Europese Commissie heeft bijna € 1 miljoen toegekend om de drinkwatervoorziening in Mwanza, Tanzania te verbeteren. Sinds januari 2012 werkt Dunea daarom samen met het waterleidingbedrijf Mwauwasa en het waterschap Lake Victoria Basin Water Office. De samenwerking is erop gericht om kennis en vaardigheden over te brengen zodat lokale medewerkers het lekverlies weten te verlagen van 50% naar 25%.

Niet alleen in Europa, maar ook bij regering en parlement in Den Haag leeft de wens om de Nederlandse drinkwaterbedrijven meer in te schakelen bij ontwikkelingssamenwerking. Ook onze klanten waarderen het dat Dunea zich inspant voor veilig water in ontwikkelingslanden. Voor de medewerkers biedt het project de mogelijkheid internationale ervaring op te doen. Dunea wordt hierdoor als werkgever aantrekkelijker, wat niet onbelangrijk is met het oog op de ontgroening van de arbeidsmarkt.

Meerjarenhulp voor Mwanza, Tanzania

Dunea streeft naar een duurzame balans tussen waterwinning, natuurbeheer en milieubeheer. Ons milieubeleid is gericht op het verder verduurzamen van onze activiteiten, onder andere door in te zetten op energiebesparing, duurzame energiebronnen en CO₂-compensatieprojecten. We werken met overheidsprogramma's zoals Duurzaam Inkopen, Duurzaam Bouwen en het Cradle-to-Cradle-principe. Daarnaast is Dunea lid van het Platform Duurzaam Den Haag. Bedrijven, overheidsorganisaties en woningbouwcorporaties werken hierin samen om duurzame ontwikkelingen in de regio te versnellen.

Bij de zoektocht naar een nieuw hoofdkantoor is ons milieubeleid van doorslaggevende betekenis geweest. Omdat Dunea zuinig wil omgaan met grondstoffen, is herontwikkeling van een bestaand kantoorgebouw verkozen boven nieuwbouw. Het verouderde kantoor aan het Plein van de Verenigde Naties (energielabel E) wordt daarom duurzaam verbouwd tot een modern kantoor met energielabel B. Naar verwachting nemen we in 2014 onze intrek. Tot die tijd is Dunea tijdelijk gehuisvest aan de Louis Braillelaan in Zoetermeer.

Milieubeleid en huisvesting

Kilometerslang leidingnet

Het duinwater is dan nu echt drinkwater. Via een kilometerslang leidingennet wordt het drinkwater vanaf de productielocaties van Dunea vervoerd naar bedrijven, instellingen en zo'n 1,2 miljoen mensen. Door het distributienet goed te onderhouden en tijdig te investeren, hebben klanten gemiddeld slechts vier minuten per jaar geen waterlevering als gevolg van een storing.

De transportleidingen vormen de slagaders van de drinkwaterdistributie. De leidingen hebben een diameter van 400 mm t/m 1.500 mm en zorgen dat het drinkwater van de productielocaties naar de steden en dorpen wordt vervoerd. De totale lengte van het transportleidingennet is 286 kilometer.

Hoofdleidingen zijn aftakkingen van de transportleidingen en liggen in iedere straat. Op deze hoofdleidingen zijn de woningen en bedrijven aangesloten. Ze hebben een doorsnede van 63 mm t/m 300 mm. De totale lengte van het hoofdleidingennet bedraagt 4.321 kilometer. Om het drinkwater via de hoofdleidingen bij de consument thuis te

krijgen, worden aansluitleidingen gebruikt. Dit is de aansluiting tussen de hoofdleiding in de straat en de watermeter of hoofdkraan.

Gegarandeerde kwaliteit

Het drinkwater van Dunea voldoet aan een uitgebreid scala van wettelijke eisen. Deze kwaliteitseisen zijn vastgelegd in de Waterleidingwet en in het Waterleidingbesluit. Het drinkwater wordt dagelijks gecontroleerd volgens die gedetailleerde voorschriften. Dat begint bij de bron, de Afgedamde Maas, waar wordt gemeten of het water van voldoende kwaliteit is om naar de duinen te transporteren. Tijdens het hele productieproces wordt de kwaliteit nauwlettend in de gaten gehouden. Zelfs in woningen worden monsters uit de kraan genomen, om ook de kwaliteit aan het einde van het distributienet te controleren.

Twaalf emmers per dag

In Nederland gebruiken we per dag gemiddeld 121 liter drinkwater per persoon. Dat zijn ruim twaalf emmers vol. Het meeste wordt gebruikt om te douchen of het toilet door te spoelen. Amerikanen gebruiken vijf keer zoveel water als Europeanen. In Afrika gebruikt men gemiddeld minder dan 10 liter per persoon per dag.

Natuur en recreatie in de Randstad

Wie even wil ontsnappen aan de drukte van de Randstad vindt in de duingebieden rust en ruimte. De duinen zijn waardevolle en beschermde natuurgebieden, belangrijk voor planten en dieren. Tegelijkertijd spelen ze een cruciale rol in de drinkwaterproductie voor 1,2 miljoen mensen. En omdat de duinen ons al eeuwen bescherming tegen de zee bieden, bevatten ze sporen van de menselijke geschiedenis: zichtbare en verborgen schatten uit ons rijke verleden.

Duin, water, cultuurhistorie en recreatie: al die verschillende functies spelen zich af op een oppervlakte van ongeveer 2.700 hectare. Onze uitdaging is deze verschillende functies goed op elkaar af te stemmen en in balans te brengen. Daar werken we hard aan, samen met provincie, gemeenten, terreineigenaren en onze bezoekers.

Onlosmakelijk verbonden

Natuur en waterwinning zijn in de duinen al ruim 135 jaar onlosmakelijk met elkaar verbonden. Natuur heeft de waterwinning voortgebracht. En de waterwinning heeft op zijn beurt de natuur weer beschermd. Dankzij de drinkwatervoorziening zijn de duinen immers behoed voor stadsuitbreiding en wegeaanleg. Bovendien zijn door de aanwezigheid van infiltratieplassen nieuwe biotopen in het duin te vinden. De variatie is groot, met open water, rietland, moeras, vochtige en droge duinvalleien, duingraslanden, lage en hoge struiken en bos. Meijendel is zo

Eind maart komen de eerste broedvogels weer naar de duinen. Meestal is de fitis de eerste die arriveert en zo'n twee weken later komen de nachtegaal en zwartkop terug in het duin.

uitgegroeid tot een van de meest vogelrijke gebieden van Nederland. Een gebied met een grote verscheidenheid aan zoogdieren, reptielen, insecten, vlinders, libellen en amfibieën waar ook de soorten planten, paddenstoelen en mossen talrijk zijn. Kortom: waterwinning en natuur horen bij elkaar. Het is aan beide functies te danken dat de duinen zulke prachtige gebieden zijn.

Verborgene schatten

De duingebieden herbergen naast zichtbare ook veel verborgen schatten: sporen uit ons rijke verleden. Er zijn potscherven uit de late ijzertijd gevonden (± 250 voor Chr.) en zelfs een Merovingisch grafveld in Solleveld (450-750 na Chr.) met daarin een lans, een zwaard en onderdelen van een schild. Er zijn akkers en (resten van) boerderijen uit de negentiende eeuw en restanten van villa's uit begin twintigste eeuw. In de bunkers uit de Tweede Wereldoorlog overwintert jaarlijks een groot aantal vleermuissoorten. Daarnaast zijn er door natuurlijke processen aardkundige en landschappelijke schatten ontstaan. Alle cultuurhistorische elementen zijn in kaart gebracht. Een speciale fietsroute door de duinen brengt recreanten langs uiteenlopende sporen uit het verleden.

In juni en juli zijn op plassen jonge eenden te vinden. Ook jonge vossen en reekalveren laten zich zien. De orchideeën staan in de vochtige duinvalleien in bloei. Toortsen, teunisbloemen en jacobskruiskruid kleuren het duin geel en slangekruid zorgt met blauwe bloemen voor afwisseling.

Goed natuurbeheer

Beheer is nooit af. Daarom zijn er regelmatig werkzaamheden in de duingebieden. Van groot onderhoud aan putten en leidingen tot de herinrichting van een duin-toegang of het ringen van bomen. Werkzaamheden die de verschillende functies van het duin versterken – soms zelfs tegelijkertijd. Zo zorgt de verwijdering van het organisch

materiaal uit infiltratieplassen niet alleen voor betere werking van de natuurlijke zandfilters, het heeft tegelijkertijd een positief effect op de natuur. Zo krijgen ondergedoken waterplanten meer kansen en daar reageert de fauna weer positief op. Voor alle werkzaamheden geldt dat we ze plannen buiten het broedseizoen en zó uitvoeren dat eventuele overlast voor recreanten en omwonenden zo veel mogelijk wordt beperkt.

Vanaf eind oktober geven besdragende struiken kleurrijk aan dat er voor trekvogels in het duin volop eten is.

Onze duingebieden

Meijndel

Tussen Scheveningen en Wassenaar ligt Meijndel met een oppervlakte van 1.875 hectare. Deze jonge duinen zijn in de late Middeleeuwen ontstaan. Meijndel (dal van de meidoorns) is een zeer gevarieerd duingebied, rijk aan flora en fauna. Het buitenduin ligt aan de zeezijde: een gebied met vochtige duinvalleien en wisselende grondwaterstand. Hier groeien specifieke soorten zoals orchideeën, parnassia en duizendguldenkruid. In het middenduin, waar de infiltratieplassen liggen, is de begroeiing hoger. Hier staan veel meidoorns en lokaal is er wat moeras, bos en rietland te vinden. Tussen het midden- en binnenduin zijn oude landbouwvalleien gelegen, zoals vallei Meijndel, Kijfhoek en Bierlap. Deze grote landbouwvalleien bestaan voornamelijk uit duinbos met enkele open duingraslanden. Het binnenduin ten slotte bestaat uit grote valleien en paraboolduinen. Kenmerkend is de binnenduinrand met zijn bosrijke delen zoals in het terrein de Hertenkamp en de Klip.

Berkheide

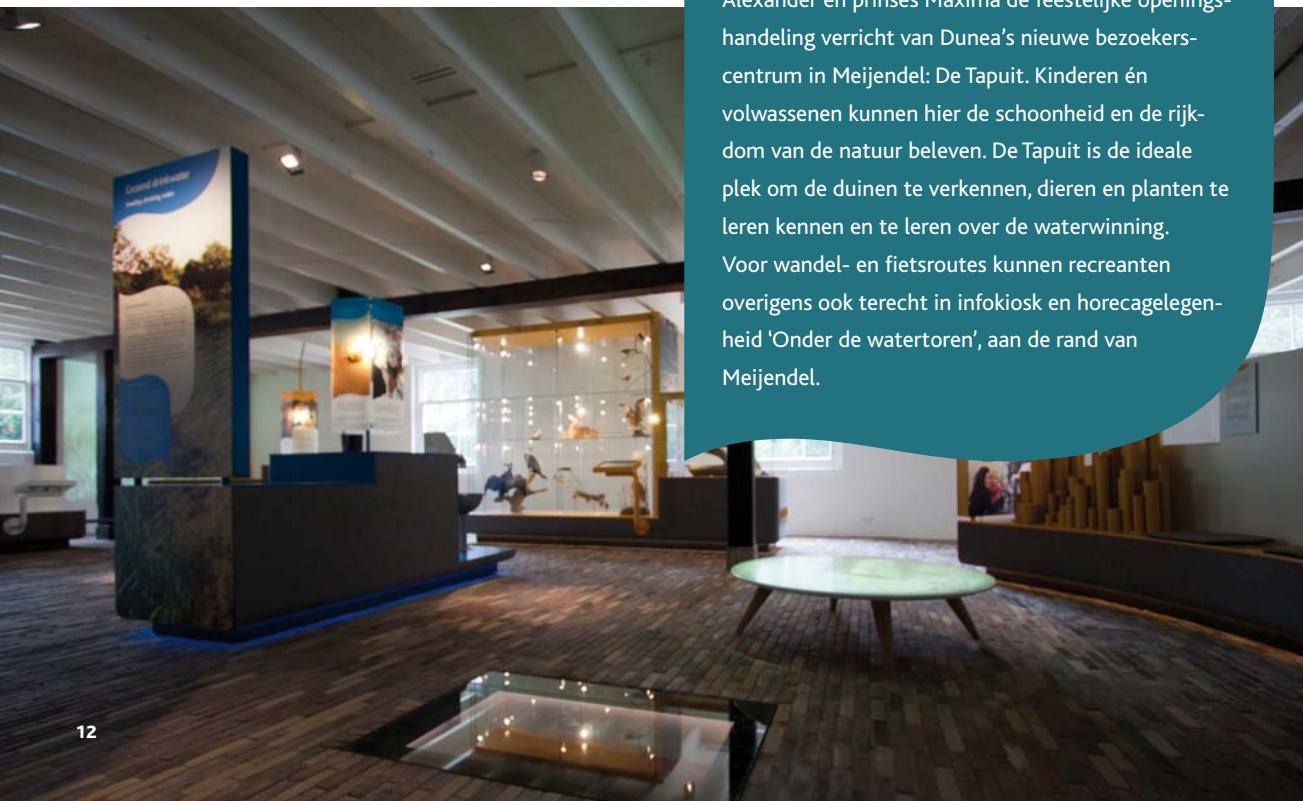
Tussen Wassenaar en Katwijk, ten noorden van Meijndel, ligt Berkheide. Dit duingebied is 820 hectare groot en in de late Middeleeuwen ontstaan. De kleine valleien en paraboolduinen zijn kenmerkend voor dit duingebied. Berkheide is vrij open en bestaat voornamelijk uit duingraslanden. Lokaal is er bos en struweel. Opvallend zijn de vele duinroosjes die in het voorjaar op de vlaktes tot bloei komen. Berkheide kent geen middenduinvalleien zoals Meijndel die heeft. Wel zijn er, net als in Meijndel, veel kleine, voormalige landbouwakkertjes. Ook leven er veel reeën en vossen. Kikkers en padden verzamelen zich in het voorjaar in de vochtige duinvalleien.

Solleveld

Ten zuiden van Den Haag ligt Solleveld: het kleinste duingebied dat Dunea beheert met een oppervlakte van 135 hectare. Voornamelijk oud duin van ver vóór het begin van onze jaartelling bepaalt hier het beeld. Het gebied is vrij vlak en kent een rijke archeologische historie. Kenmerkend zijn de akkertjes en walletjes en de oude Romeinse weg, alle nog steeds zichtbaar. Op het jonge, kalkrijke duinzand aan de zeezijde groeien duindoornen en vlierstruwelen. Het kalkarme deel bestaat uit mosrijk duingrasland met heide en lokaal duinbos. De rest is droog duingrasland. Karakteristiek zijn de oude eiken aan de binnenduinrand, waar ook de boshyacint bloeit. In het voorjaar is de grote infiltratieplas in het noorden dé plek voor broedvogels.

Bezoekerscentrum De Tapuit

Tijdens de Natuurfeestdag 2012 hebben prins Willem-Alexander en prinses Máxima de feestelijke openingshandeling verricht van Dunea's nieuwe bezoekerscentrum in Meijndel: De Tapuit. Kinderen én volwassenen kunnen hier de schoonheid en de rijkdom van de duinen te verkennen, dieren en planten te leren kennen en te leren over de waterwinning. Voor wandel- en fietsroutes kunnen recreanten overigens ook terecht in infokiosk en horecagelegenheid 'Onder de watertoren', aan de rand van Meijndel.

A close-up, low-angle shot of a construction worker wearing a blue hard hat and a dark blue jacket. The worker is looking out over a construction site, with a blurred background of steel beams and concrete. The lighting is bright, suggesting an outdoor setting during the day. The overall tone is professional and focused.

De medewerkers van Dunea combineren vakmanschap met passie voor hun werk. Het personeelsbeleid is erop gericht deze belangrijke eigenschappen verder te ontwikkelen. Bestaande kennis en kunde worden geborgd door deze actief van medewerker naar medewerker over te dragen. Nieuwe kennisgebieden worden zo veel mogelijk in huis ontwikkeld. Naast kennisontwikkeling biedt Dunea medewerkers ook flexibiliteit. Enerzijds door een flexibele inrichting van de werkplek en flexibele werkvormen en anderzijds door duidelijke afspraken te maken over prestaties. Daarnaast kent Dunea uitstekende faciliteiten voor medewerkers om aan hun eigen inzetbaarheid te blijven werken. Al deze inspanningen maken Dunea tot een aantrekkelijke werkgever voor bestaande, maar zeker ook voor nieuwe medewerkers.

**Vitale
organisatie
met vitale
medewerkers**

dune

Investeren in Meijendel

De waterwinningsinstallaties in de duinen van Meijendel dateren van de jaren vijftig en zestig van de vorige eeuw. Om betrouwbaar drinkwater ook in de toekomst te waarborgen, is een investeringsprogramma opgesteld voor vervanging van de installaties. Het unieke van dit programma is dat enerzijds een deel van de terreinen opnieuw wordt ingericht voor waterwinning, maar dat tegelijkertijd nieuwe natuurontwikkeling in gang wordt gezet.

Een deel van het duin groeit dicht en wordt uiteindelijk bos. Door de dichte begroeiing geheel te verwijderen kan de vegetatie die zo karakteristiek is voor een duingebied weer opbloeien. Het zand dat daarbij vrijkomt kan weer worden gebruikt in de rest van het gebied voor de renovatie van de waterwinning. Inmiddels is een serie winputten gerenoveerd en zijn diverse infiltratieplassen in het zuidelijk deel van Meijendel schoongemaakt. Het Programma Investerings Meijendel loopt tot en met de zomer van 2017.

Dunea internationaal

Schoon water is van levensbelang. Daarom heeft iedereen recht op goed en betrouwbaar drinkwater. Niet voor niets stelt Millennium Goal 7C van de Verenigde Naties dat het aantal mensen dat wereldwijd geen toegang heeft tot veilig drinkwater en goede sanitaire voorzieningen, in 2015 met de helft moet zijn teruggedrongen.

Dunea ondersteunt de millenniumdoelstellingen van de VN daadkrachtig. We werken samen met de Economische Voorlichtingsdienst, de Vereniging van Nederlandse Gemeenten International, het Netherlands Water Partnership en Simavi. In het buitenland wordt samengewerkt met lokale organisaties zoals adviesbureaus, universiteiten en trainingsinstituten. Veel van onze klanten en medewerkers steunen onze werkzaamheden in het buitenland.

Kennis en kunde delen

Dankzij de millenniumdoelstellingen zijn in Zuid-Amerika en Azië goede resultaten geboekt. Door internationale samenwerking hebben meer mensen er toegang tot schoon drinkwater gekregen. Maar in Sub-Sahara Afrika is de situatie nog nauwelijks verbeterd. Daarom concentreren wij onze internationale activiteiten hier. Om precies te zijn in Tanzania, waar nog veel problemen zijn te overwinnen.

Dunea helpt in Mwanza, in het uiterste noorden van Tanzania. We werken samen met het waterleidingbedrijf Mwauwasa en het waterschap Lake Victoria Basin Water Office. Dunea-medewerkers delen hun kennis en kunde en trainen collega's van de lokale bedrijven. Bijvoorbeeld in het organiseren van een goede waterlevering, het opsporen en verhelpen van lekverlies of effectief klantenbeheer. De samenwerking is aangegaan voor een periode van vijf jaar. Op www.dunea.nl publiceren we regelmatig over de voortgang van onze werkzaamheden.

Met Simavi

Al sinds 1999 werken Dunea en ontwikkelingsorganisatie Simavi samen. We brengen de internationale drinkwaterproblematiek onder de aandacht van onze klanten. Met een bijsluiter bij de jaarrekening vragen we om een donatie voor een drinkwaterproject van Simavi. Met geweldige resultaten. Want dankzij de gulle gaven van particulieren, bedrijven en instellingen heeft Simavi goed werk kunnen verrichten. De afgelopen tien jaar zijn vele mensen in onder andere Malawi, Zambia, India, Bangladesh en Nepal geholpen aan veilig drinkwater, sanitaire voorzieningen en voorlichting over het belang van hygiëne. Dankzij onze klanten!

Samen werken aan de kwaliteit van de toekomst

Duinwater is natuurlijk goed, al sinds 1874. Maar de techniek schrijdt voort en de omgeving is in beweging. De Randstad wordt voller en het klimaat verandert. Dat vraagt nu en in de toekomst om duurzame kwaliteit: gezond en veilig drinkwater, goed natuurbeheer in de prachtige duinen en uitstekende dienstverlening.

Dunea heeft haar integrale visie op drinkwater en natuurbeheer vastgelegd in de Koers 2015. Een duurzame toekomst vraagt om maatschappelijk ondernemen waarbij wij onze deskundigheid ook inzetten voor een beter beheer van de waterketen en mondiaal meer mensen toegang geven tot veilig drinkwater.

Onze uitdaging

Water en ruimte vormen de basis voor een goed leven. Bij Dunea geloven we dat een goed leven alleen het beste verdient. Wat nu goed is, is straks niet goed genoeg. Daarom zijn wij altijd op zoek naar (nieuwe) oplossingen en mogelijkheden voor drinkwater én natuur. En wanneer we onze kennis en kunde kunnen inzetten voor de maatschappij dan doen wij dat. Want dat draagt bij aan een duurzame toekomst voor ons allemaal.

Toekomstbestendige producten en diensten

Dunea levert goed en betrouwbaar drinkwater in harmonie met de natuur. We streven naar excellente producten en diensten, die continu worden aangepast aan onze omgeving en inspelen op de klantbehoeften. Onder klanten verstaan we niet alleen de waterconsument, maar ook de recreant en natuurliefhebber, de interne klant, eigenaren van collectieve installaties en aandeelhouders. We zoeken steeds een gezonde balans tussen kwaliteit, resultaat en investering. De bedrijfsprocessen zijn ingericht op een optimale prestatie, nu en in de toekomst.

Water en ruimte zijn vitale elementen in de samenleving die ons zijn toe- vertrouwd. We willen dit vertrouwen blijven verdienen.

Kwaliteit en betrouwbaarheid

Het vertrouwen van de consument in de kwaliteit van ons product is hoog. Dunea streeft naar een zeer hoge leveringsbetrouwbaarheid en spant zich in om ook in bijzondere omstandigheden de ongemakken tot een minimum te beperken.

We zorgen voor waardevolle natuur in de duingebieden, die landelijk en Europees hoog gewaardeerd worden. Onze uitdaging is met natuurlijke processen bedreigingen van de waterkwaliteit het hoofd te bieden.

Vitale organisatie

Dunea medewerkers zijn proactief, klantgericht en gericht op samenwerking. Ze willen zich ontplooiën en stralen vakmanschap en passie uit. Nieuwe kennis wordt in huis

ontwikkeld. Dunea is een aantrekkelijke werkgever voor (potentiële) medewerkers. Aandacht voor kennisontwikkeling motiveert onze medewerkers, evenals de flexibele inrichting van werkplekken, het aanbieden van flexibele werkvormen en de mogelijkheid om internationale ervaring op te doen. Duidelijke afspraken over prestaties – vrijheid versus verplichting – dragen bij aan een plezierig en uitdagend werkklimaat.

Maatschappelijk ondernemen

Water en ruimte zijn vitale elementen in de samenleving die ons zijn toevertrouwd. We willen dit vertrouwen blijven verdienen. We zetten onze kennis en kunde in voor onze maatschappij, bijvoorbeeld in de waterketen, maar ook voor een betrouwbare drinkwatervoorziening in andere delen van de wereld.

We zijn transparant over onze prestaties en creëren daarmee vertrouwen in de samenleving. Vertrouwen in ons drinkwater, in hoe we omgaan met de waardevolle duinen, in hoe we omgaan met klanten, overheden en andere maatschappelijke organisaties.

Samen werken en samen delen

Om toekomstige ontwikkelingen het hoofd te bieden is samenwerking essentieel. Dunea zet dan ook in op ketensamenwerking tussen water, natuur en recreatie, met projectontwikkelaars in de bouwwereld, maar ook tussen drinkwater, riolering en afvalwater.

In de waterketen heeft Dunea de krachten gebundeld met het Hoogheemraadschap van Rijnland om te ondersteunen in planvorming en riolering. De gemeente Noordwijkerhout heeft hier al meer dan 10 jaar ervaring mee. De samenwerking heeft voordelen in kwaliteit, kosten, kennis en continuïteit.

We delen onze innovaties, kennis en kunde met andere belanghebbenden door middel van symposia, publicaties en onderwijs. We delen onze ervaring op het gebied van water en natuur met internationale partners. En we delen onze kennis met waterbedrijven in ontwikkelingslanden.

Naast onze betrokkenheid bij waterprojecten in het buitenland ondersteunt Dunea ook in eigen land maatschappelijke projecten en organisaties. Voorbeelden daarvan zijn de sponsoring van de Waterzaal in het Museon in Den Haag en Corpus in Oegstgeest waar bezoekers een reis door de mens kunnen maken. Samen met Corpus willen we jong en oud bewuster maken van de relatie tussen het drinken van kraanwater en gezondheid. In de Medische Infotheek kunnen bezoekers virtueel door onze duinen fietsen en via een quiz hun kennis over water drinken op peil brengen.

Meer informatie is te vinden op www.dunea.nl.

Begin 2014 verhuist Dunea naar een nieuw hoofdkantoor
aan het Plein van de Verenigde Naties in Zoetermeer.

Tot die tijd is ons tijdelijke bezoekadres:

Louis Braillelaan 100
2719 EK Zoetermeer

Postadres: Postbus 756, 2700 AT Zoetermeer
Telefoon: (070) 357 75 00 (tot de verhuizing naar
het nieuwe hoofdkantoor)

www.dunea.nl

www.twitter.com/dunea

Bezoekerscentrum De Tapuit

Meijendelseweg 40, 2243 GN Wassenaar
Telefoon: (070) 511 72 76

Uitgave © 2012

Dunea N.V., Zoetermeer

Concept, eindredactie en realisatie

C&F Report Amsterdam B.V.

Fotografie

Dunea Beeldbank

Arnaud Mooij, Echt Mooij Fotografie

Simavi

Gijs ten Napel

Dick van Ham

Foto Natura

Marijke Koopman

Postbus 756
2700 AT Zoetermeer
www.dunea.nl

